

Het was een goed jaar!

Salaris- en benchmarkonderzoeken accountancybranche 2008

Johan Visser

Ieder najaar verschijnen er drie accountancy salaris- en benchmarkonderzoeken. Dit zijn het op de RA-sector gerichte salarisonderzoek van Alterim/NIVRA, de SRA-benchmark voor de eigen leden – de stevige (wat) grotere AA/RA-kantoren – en de benchmark van NOVAK/ Full Finance die zich richt op de kleinere AA- en administratiekantoren. In samenhang ontstaat zo een boeiend beeld van de salaris- en rendementsontwikkelingen in de accountancybranche.

UIT ALLEDRIE onderzoeken blijkt dat de salarissen in de openbare accountancy duidelijk zijn gestegen. Alterim/NIVRA is de enige die kan vergelijken met interne accountants – maken ook een flinke stap – en overheidsaccountants – blijven relatief achter. Openbaar accountants (RA's) weten dat zij goed verdienen en bijna driekwart van hen is dan ook (zeer) tevreden met het arbeidsvoorwaardelijke pakket. Dit geldt voor grote, middelgrote en kleine kantoren. Niet verrassend is dat partners/eigenaren het meest tevreden zijn. De middenniveaus zijn het minst tevreden. De SRA rapporteert dan ook een stijging van het inkomen van een firmant over 2007 van 14% tot € 246.613! Bij de Big Four ligt het gemiddelde partnerinkomen nog op een veel hoger niveau, ook daar is alle reden tot tevredenheid. Per saldo verdient slechts ca. 1% van de beroepsbevolking meer dan € 100.000 per jaar.

De middenniveaus in het openbaar beroep verdienen – zeker vergeleken met andere branches – bepaald niet slecht. Dit zijn echter wel mensen die het echt druk hebben. Carrière maken, settelen, kinderen krijgen, sociaal netwerk onderhouden is soms gewoon te veel. De jonge dertigers betalen de prijs voor een

begrijpelijk, maar lang niet altijd reëel verlangen. Dit zou een verklaring kunnen zijn voor de wat grotere ontevredenheid. Overigens stegen de lonen gemiddeld met zo'n 6%. Hiervan is 2,5 à 3% prijscompensatie, de rest is initieel. Alterim/NIVRA rapporteert over openbaar accountants dat ruim 60% van de accountants er minstens 6% op vooruit ging en dat 32% zelfs 11% of meer in inkomen steeg in de referentieperiode. Overigens kan het laatste te maken hebben met het afstuderen als RA. Alterim/NIVRA schrijft terecht dat afstuderen loont. Het verschil in beloning tussen een niet-afgestudeerde controle-

'2007 is branchebreed voor werknemers, partners en werkgelegenheidsgroei een prima jaar geweest.'

leider/supervisor en een afgestudeerde RA controleleider/supervisor bedraagt € 7.000 per jaar (resp. € 43.500 en € 50.500). Op basis van mijn ervaring met de AA-sector verwacht ik daar een soortgelijk verschil. Voorts is een over-

Salarisstijging 2007 conform SRA-onderzoek

Accountant Medewerker (zijn zeer schaars)	+ 8%
Relatiebeheerder/Teamleider	+ 6%
Assistent Zelfstandig	+ 4,4%
Assistent Gevorderd	+ 4,4%
Assistent Beginnend	+ 3%
Belastingadviseur/Medewerker (zijn zeer schaars)	+ 9,2%
Belastingadviseur	+ 1,2%
Junior Belastingadviseur	+ 5,1%
Zelfstandig Aangiftemedewerker	+ 4,4%
Assistent Aangiftemedewerker	- 1,7%

stap naar een andere werkgever meestal ook financieel interessant. De cijfers van Alterim/NIVRA over de salarisstijgingen in het openbaar beroep komen grotendeels overeen met het degelijke SRA-onderzoek. Na enig rekenwerk bleken de volgende verschillen in eind-salarissen in de SRA-rangen te zijn ontstaan (zie kader hierboven).

Omdat niet ieder jaar dezelfde kantoren responderen op de SRA-enquête moeten we, zeker bij de fiscalisten waar het per definitie om veel kleinere aantallen qua respons gaat, een beetje voorzichtig zijn met deze getallen.

Werkgelegenheid en omzet

De SRA meldt een omzetstijging van gemiddeld 11%, waarbij de tariefsverhoging ruim 5% voor zijn rekening nam. Bij de grote SRA-kantoren (> 150 fte's) bedroeg de stijging zelfs 20%. De werkgelegenheid nam met gemiddeld 4% toe. De omzet per vennoot steeg met 9% en het inkomen per vennoot steeg met 14%. Ook NOVAK/ Full Finance rapporteert een omzetstijging van ca. 6% bij de kleinere AA- en administratiekantoren.

De gemiddelde omzet per fte bij accountants- en NOVAK-kantoren steeg volgens het NOVAK/Full Finance-onderzoek van € 85.300 respectievelijk € 84.600 (2006) naar € 88.800 respectievelijk € 86.700 (2007) (toename van 4% resp. 2,5%). De rest van de omzetsijging kwam waarschijnlijk door groei van de werkgelegenheid. Kortom, 2007 is branchebreed voor werknemers, partners en werkgelegenheids groei een prima jaar geweest.

Verloop

Het SRA-onderzoek geeft als enige gegevens over het verloop. De cijfers zijn niet onverwacht, maar ook niet echt geruststellend. Het uitstroompercentage bedroeg 17,5% en de instroom goed 25% op een gemiddeld gerapporteerd personeelsbestand van 9.972 personen. Dat verschilt niet zoveel van cijfers die de Big Four rapporteren. Het is dan, in een schaarse markt, niet verrassend dat SRA een forse stijging voor de

'Verloopcijfers zijn niet onverwacht, maar ook niet echt geruststellend.'

kosten van werving en selectie over 2007 rapporteert (+23%). Gegeven de demografische ontwikkeling kon dit mijns inziens wel eens structureel zijn. Overigens gaat het bij een gemiddelde omzet van een SRA-kantoor van € 6.390.000 maar om een post van € 35.000 per jaar, terwijl bijvoorbeeld de autokosten gemiddeld € 172.000 bedragen en de studiekosten € 85.000. Veel aandacht voor het behoud van personeel lijkt me niettemin een topprioriteit.

Representativiteit onderzoeken

Alterim/NIVRA meldt een respons van 15,15% op basis van 1.462 ingevulde vragenlijsten. Ruim de helft, om precies te zijn 56%, is werkzaam in het openbaar beroep. De grootste groep is werkzaam bij een groot kantoor, oftewel de Big Four. De verzamelde gegevens zijn voor dit segment ongetwijfeld representatief, maar – zoals Alterim/NIVRA ook meldt – slechts de nominale salarissen worden

vermeld, dus zonder winstdeling/bonussen. Bonussen komen steeds meer voor en daarbij gaat het vaak om meerdere maandsalarissen. Verreweg het grootste deel van de afwijkingen ten opzichte van de SRA-cijfers wordt hierdoor verklaard. 7% van de respondenten werkt in de interne accountancy, 9% in de publieke sector en 28% in het bedrijfsleven. Gegeven het responscijfer dienen de uitkomsten met name de interne accountants met de nodige voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd. De transparantie van de publieke sector (BBRA) is hoog en de gegevens van dit onderzoek lopen parallel met informatie uit andere bronnen. De RA's die in het bedrijfsleven werken vormen een (zeer) heterogene groep, zoals Alterim/NIVRA ook schrijft en dus lopen de uitkomsten nogal uiteen. Kortom, de cijfers over het openbaar beroep zijn mijns inziens het meest betrouwbaar, zeker als je bij een groot kantoor (> 100 RA's) werkt. De SRA-enquête heeft van de drie onderzoeken verreweg het hoogste responspercentage. Van de 367 SRA-kantoren reageerden in totaal 119 kantoren. Een respons van ruim 32%. Heel begrijpelijk, maar wat jammer, is dat van de kantoren in de kantoor grootte van 1-10 personeelsleden slechts 3 (2,52%) van de 108 kantoren in die kantoor grootte hebben gerepsondeerd. Begrijpelijk, omdat 'eenpitters' wel erg veel ballen in de lucht moeten houden. En jammer omdat conclusies op basis van zo'n geringe respons voor de 'eenpitters' nauwelijks te trekken vallen. De SRA meldt dit overigens zeer expliciet. Het responspercentage bij de kantoor grootte van 11-25 is 26,04%, bij 26-50 is dit 49,33%, bij 51-100 is dit 54,9% en bij kantoren met meer dan 100 medewerkers is dit 70%. Dat zijn vertrouwenwekkende uitkomsten! Hopelijk weet de SRA een middel te vinden (gratis cursus?) om de responspercentages in de categorie 1-10 te verhogen.*

NOVAK/Full Finance richt zich op het segment van de kleinere accountants- en administratiekantoren en heeft 80 ingevulde enquêtes mogen ontvangen. 14% van deze respons – meldt NOVAK/Full Finance – komt van administratiekantoren, oftewel 11 kantoren. Dat betekent dat er 69 accountantskantoren hebben

gerepsondeerd, waarvan er 60 (=75%) aangesloten zijn bij de NOVAK. 11%, oftewel 9 overige accountantskantoren, hebben gerepsondeerd. De resultaten van de NOVAK/Full Finance-enquête lijken daardoor eerst en vooral representatief voor de NOVAK-kantoren. Er zijn 815 kantoren aangesloten bij de NOVAK. Een respons van 11 administratiekantoren – ter vergelijking alleen de NOAB heeft al 800 leden – lijkt mij echt te gering om verantwoorde conclusies aan te verbinden. Dat geldt ook voor de overige accountantskantoren met een absolute respons van 9 kantoren. Er bestaan alleen al ruim meer dan 1.000 AA-kantoren.

Overigens snap ik goed hoe moeilijk het is om kleinere kantoren, veelal 'eenpitters', tot een respons te bewegen. Samenwerking met de NOAB zou de representativiteit van de gegevens over de administratiemarkt sterk doen toenemen. Dan zouden NOVAK/Full Finance/NOAB met (veel) meer gezag over de kleine kantoren (tot 10 man) kunnen spreken, de SRA zou gezagvol blijven over de kantoren met 25-100+ personeelsleden en Alterim/NIVRA zou de bron van kennis blijven over de salarissen bij de grote kantoren.

Overigens haast ik mij te zeggen dat respondenten en Alterim/NIVRA, SRA en NOVAK/Full Finance veel lof verdienen voor deze jaarlijkse overzichten. Het is en blijft monnikenwerk waar velen dankbaar gebruik van maken en waar (met enig rekenwerk en studie) zeker trends in vallen te ontdekken.

*) Navraag bij de SRA leerde dat dit onderwerp reeds de aandacht van de SRA heeft (Redactie AN). **AN**

Johan Visser is verbonden aan Visser & partners, werving & selectie, fusie & overname, training & coaching te Amersfoort.